

Η ΦΙΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΙ Η ΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΔΟΥΝΑΒΙΕΣ ΗΓΕΜΟΝΙΕΣ

(σχ. βιβλ. σελ. 28-29)

A. Η ίδρυση και η ανάπτυξη της Φιλικής Εταιρείας

Η Φιλική Εταιρεία:

- Ήταν μυστική οργάνωση
- Ιδρύθηκε στην **Οδησό** της Ρωσίας το **1814**
- Αποσκοπούσε στην προετοιμασία του ένοπλου αγώνα των Ελλήνων για ανεξαρτησία
- Συγκροτήθηκε με πρότυπο τις μυστικές εταιρείες της Δύσης (όπως οι Καρμπονάροι στην Ιταλία). Η ένταξη σε αυτή προϋπόθετε δοκιμασία, πίστη και αφοσίωση. Για τους παραβάτες προβλεπόταν η ποινή του θανάτου. Οι Φιλικοί επικοινωνούσαν με μυστικό κώδικα.
- Πρωτεργάτες ήταν οι: **Νικόλαος Σκουφάς**, **Αθανάσιος Τσακάλωφ**, **Εμμανουήλ Ξάνθος** και **Παναγιώτης Αναγνωστόπουλος**.
- Η ηγεσία της Εταιρείας ήταν μυστική, ενώ σκοπίμως αφηνόταν να εννοηθεί ότι αποτελούνταν από ισχυρά πρόσωπα.

Συνθήκες ευνοϊκές για την ανάπτυξή της:

- Η παραλυσία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (αντιμετώπιζε πολλά εσωτερικά προβλήματα)
- Η διάδοση των ιδεών της Γαλλικής Επανάστασης
- Η πίστη ότι είχαν ωριμάσει πια οι συνθήκες για την ανεξαρτησία της Ελλάδας.

Συνθήκες δυσμενείς:

- Η διασπορά του ελληνισμού σε έναν ευρύ γεωγραφικό χώρο.
- Η ανάγκη να τηρηθεί πλήρης μυστικότητα ώστε να μη γίνουν αντιληπτοί από τις τουρκικές αρχές και τις ευρωπαϊκές απολυταρχίες.
- Οι προηγούμενες αποτυχημένες προσπάθειες των Ελλήνων και η απογοήτευση που αυτές έφεραν στους Έλληνες.
- Τα διαφορετικά συμφέροντα των διαφορετικών κοινωνικών ομάδων.

Στάδια ανάπτυξής της:

- Αρχικά (1814-1818) η Εταιρεία απευθυνόταν σε πλούσιους εμπόρους, χωρίς όμως μεγάλη επιτυχία.
- Αργότερα απευθύνθηκε σε όλες τις κοινωνικές ομάδες με επιτυχία.
- Αρχικά διέδιδε σκόπιμα ότι στηριζόταν σε ισχυρά πρόσωπα.
- Αργότερα οι πρωτεργάτες πρόσφεραν την ηγεσία της Φιλικής Εταιρείας στον Ιωάννη Καποδίστρια (υπουργό τότε της Ρωσίας), ο οποίος όμως δεν την αποδέχτηκε. Τη δέχτηκε όμως ο **Αλέξανδρος Υψηλάντης** (αξιωματικός του ρωσικού στρατού) και ανακηρύχτηκε Γενικός Επίτροπος της Αρχής.

B. Η κήρυξη της Ελληνικής Επανάστασης στις Ηγεμονίες

Λόγοι επιλογής των Ηγεμονιών:

- Δεν υπήρχε σε αυτές τουρκικός στρατός (σύμφωνα με παλαιότερες ρωσοτουρκικές συνθήκες)
- Υπήρχε κοντά σε αυτές ρωσικός στρατός και οι Φιλικοί ήλπιζαν ότι θα τους συνέδραμε.
- Υπολόγιζαν στη βοήθεια των ντόπιων ηγεμόνων και μάλιστα του ηγέτη τους Θεόδ. Βλαντιμηρέσκου.

Τα γεγονότα: Επανάσταση και καταστολή της

- Ο Αλ. Υψηλάντης περνάει από τη Ρωσία στις Ηγεμονίες. Κηρύσσει την Επανάσταση στις **24 Φεβρουαρίου 1821** στο **Ιάσιο** και αφήνει να πιστευτεί ότι η Ρωσία τον βοηθάει. Οργανώνει στρατό, ενώ εθελοντές Έλληνες σπουδαστές συγκροτούν τον **Ιερό Λόχο**¹.
- Οι πλούσιοι Έλληνες δεν ανταποκρίνονται στις προσδοκίες του Υψηλάντη.
- Ο πατριάρχης **Γρηγόριος ο Ε'** αφορίζει το επαναστατικό κίνημα.
- Ο Βλαντιμηρέσκου εκτελείται από τη Φιλική Εταιρεία ως προδότης.
- Ο τσάρος αποκηρύσσει το κίνημα του Υψηλάντη και επιτρέπει την είσοδο τουρκικών στρατευμάτων στις Ηγεμονίες.
- Συγκρούσεις έγιναν στο **Δραγατσάνι** (7 Ιουνίου 1821) όπου έπεσε ο Ιερός Λόχος και η **Μονή Σέκου**, όπου οι υπερασπιστές της οπλαρχηγοί **Γιωργάκης Ολύμπιος** και **Ιωάννης Φαρμάκης** έδωσαν τη ζωή τους. Ο πρώτος ανατινάχτηκε με τους συμπολεμιστές του κι ο δεύτερος αποκεφαλίστηκε.
- Ο Υψηλάντης συνελήφθη στην Αυστρία και φυλακίστηκε. Πέθανε το 1828.

Έτσι έσβησε το επαναστατικό κίνημα στις Ηγεμονίες...

¹ Ήταν σώμα εθελοντών που συγκρότησε ο Αλ. Υψηλάντης στην πόλη Φωξάνι. Αποτελούνταν κυρίως από σπουδαστές του Ελληνικού Σχολείου της Οδησού. Την ονομασία του πήρε από το ομώνυμο σώμα που είχε δημιουργήσει στην Αρχαία Θήβα ο Πελοπίδας, ένα από τα μεγαλύτερα στρατιωτικά μυαλά. Κατά τη μάχη στο Δραγατσάνι, υπό την ηγεσία του Αλ. Υψηλάντη, αριθμούσε γύρω στους 370 στρατιώτες. Από αυτούς σώθηκαν μόνο περί τους 135. Τους Ιερολοχίτες ύμνησε ο Αντρέας Κάλβος στη γνωστή του ωδή «Εις τον Ιερό Λόχον».